

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.012.02.2020

Mirosław Gębski
Starosta Kielecki
Starostwo Powiatowe w Kielcach
Ul. Wrzosowa 44, 25-211 Kielce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/030 – Eliminowanie z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Kielcach (dalej: Starostwo lub Urząd), ul. Wrzosowa 44, 25-211 Kielce.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Gębski, Starosta Kielecki (dalej: Starosta) od 23 listopada 2018 r. Upřednio, w okresie od 1 grudnia 2014 r. do 22 listopada 2018 r. Starostą Kieleckim był Michał Godowski.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wydawanie uprawnień oraz sprawowanie nadzoru nad kierującymi, związane z eliminacją z ruchu drogowego kierujących pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (I półrocze), z wykorzystaniem dowodów przed tym okresem, mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iwona Reznier, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKI/86/2020 z 6 listopada 2020 r. 2. Zbigniew Jurkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/87/2020 z 6 listopada 2020 r.

(akta kontroli str. 1-2)

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Starosta Kielecki prawidłowo wykonywał zadania, wynikające z ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami³, związane z wydawaniem uprawnień do kierowania pojazdem oraz sprawowaniem nadzoru nad kierującymi pojazdami w obszarze dotyczącym kierujących pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu. Zadania te polegały głównie na wydawaniu decyzji administracyjnych o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, skierowaniu na badania lekarskie i psychologiczne oraz kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii⁴, a także o zatrzymaniu prawa jazdy.

Na podstawie analizy 45 wniosków o wydanie prawa jazdy, jego wtórnika oraz wymianę prawa jazdy wydanego za granicą ustalono, że wydawanie dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdem następowało po spełnieniu warunków określonych w art. 11 i 12 ustawy o kierujących pojazdami. W tym celu przeprowadzano weryfikację złożonych dokumentów m.in. w zakresie zgodności danych ujętych w ewidencji kierowców oraz aktach ewidencyjnych kierowców z danymi w zakresie posiadanych uprawnień i zakazów. Ponadto występowano w drodze teletransmisji przy użyciu Europejskiej Sieci Praw Jazdy do odpowiednich organów państw członkowskich o potwierdzenie, że osoba ubiegająca się o uprawnienia nie posiada prawa jazdy wydanego w jednym z tych państw ani nie rozpoczęła procedury wymiany prawa jazdy na krajowe prawo jazdy lub procedury wydania wtórnika polskiego krajowego prawa jazdy.

Mimo tego, że zadania Starosty w kontrolowanym obszarze, wynikające z obowiązujących przepisów realizowano w większości⁵ terminowo i rzetelnie, przeprowadzona przez NIK analiza 70 spraw wskazuje, że działania te nie w każdym przypadku doprowadziły do wyeliminowania z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. Wskazują na to sprawy, z dokumentacji których wynika, że nawet mimo prawomocnych orzeczeń sądów o niejednokrotnie długotrwałych zakazach, osoby skazane ponownie kierowały pojazdami w stanie nietrzeźwości.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na wydawaniu decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy dopiero po upływie terminu na przedstawienie orzeczeń o braku przeciwwskazań psychologicznych lub zdrowotnych do kierowania pojazdem, czyli trzech miesięcy od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu, a nie od razu po upływie terminu na przedstawienie zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii (sześciu tygodni od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu). Działanie takie było niezgodne z art. 102 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o kierujących pojazdami, ale miało racjonalne uzasadnienie. W ocenie NIK nieprawidłowość ta miała charakter formalny i nie wpłynęła negatywnie na realizację zadań w badanym zakresie.

W sytuacjach, kiedy kierowcy uchylali się od obowiązku zwrotu zatrzymanego dokumentu uprawniającego do kierowania pojazdami, Urząd (po bezskutecznym prowadzeniu korespondencji) nawiązywał współpracę z jednostkami Policji. W przypadkach, kiedy działania te nie wystarczały, kierowano sprawy do egzekucji administracyjnej i w jej ramach m.in. nakładano grzywny na kierowców, którzy uchylali się od obowiązku zwrotu prawa jazdy.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1268, ze zm.; dalej: ustawa o kierujących pojazdami.

⁴ Dalej także: kurs reedukacyjny.

⁵ W wyniku kontroli stwierdzono nieliczne przypadki opóźnień w wydawaniu decyzji administracyjnych oraz nierzetelnego przygotowania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wydawanie uprawnień oraz sprawowanie nadzoru nad kierującymi, związane z eliminacją z ruchu drogowego kierujących pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu.

Opis stanu faktycznego

1. Wydawanie uprawnień do kierowania pojazdami

Według regulaminu organizacyjnego Starostwa⁶, zadania związane z wydawaniem i zatrzymywaniem dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami zostały przydzielone do realizacji Wydziałowi Komunikacji i Transportu Urzędu (dalej: Wydział). W jego skład wchodził Referat Ruchu Drogowego, do zakresu działania którego należało między innymi wydawanie: profilu kandydata na kierowcę⁷, prawa jazdy, wtórników dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami, decyzji o zatrzymaniu i zwrocie uprawnień, a także o cofnięciu i przywracaniu uprawnień do kierowania pojazdami, kierowanie osób posiadających uprawnienia na badania lekarskie w przypadkach nasuwających zastrzeżenia odnośnie stanu zdrowia, a także prowadzenie ewidencji w systemie informatycznym w zakresie osób uprawnionych do kierowania pojazdami oraz przechowywanie zatrzymanych dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami.

(akta kontroli str. 5)

Zadania określone w ustawie o kierujących dotyczące eliminowania z ruchu drogowego osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających przydzielono w zakresach czynności czterem pracownikom.

(akta kontroli str. 6-14)

Starosta w poszczególnych latach wydał następujące liczby decyzji:

- o cofnięciu uprawnień do prowadzenia pojazdu kierowcom, w związku z kierowaniem pojazdem pod wpływem alkoholu, po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu w przypadku orzeczenia przez sąd zakazu prowadzenia pojazdu (2017 r. – 324, 2018 r. – 389, 2019 r. – 369, I półrocze 2020 r. – 168);
- o skierowaniu kierowcy na badania lekarskie, w związku z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu, po spożyciu alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu (2017 r. – 318, 2018 r. – 312, 2019 r. – 311, I półrocze 2020 r. – 126);
- o skierowaniu kierowcy na badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu, w związku z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu, po spożyciu alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu (2017 r. – 318, 2018 r. – 312, 2019 r. – 311, I półrocze 2020 r. – 126);
- o skierowaniu kierowcy na kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii (2017 r. – 318, 2018 r. – 312, 2019 r. – 311, I półrocze 2020 r. – 126);
- o zatrzymaniu prawa jazdy z tytułu nieprzedstawienia w wymaganym terminie orzeczeń o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych i/lub

⁶ Stanowiącego załącznik do uchwały nr 7/25/2018 z 31 grudnia 2018 Zarządu Powiatu w Kielcach w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Kielcach (regulamin ten obowiązywał do 30 czerwca 2020 r.). Poprzednio obowiązywała regulamin organizacyjny, ustalony uchwałą nr 126/292/2016 z 30 września 2016 r. Zarządu Powiatu w Kielcach w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Kielcach.

⁷ Zestaw danych identyfikujących i opisujących osobę ubiegającą się o wydanie dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdami utworzony, udostępniany, aktualizowany i archiwizowany w systemie teleinformatycznym (art. 2 pkt 3 ustawy o kierujących pojazdami).

psychologicznych do kierowania pojazdem (2017 r. – 150, 2018 r. – 192, 2019 r. – 189, I półrocze 2020 r. – 48);

- o cofnięciu uprawnień do prowadzenia pojazdu kierowcom, w związku z kierowaniem pod wpływem alkoholu, po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu w przypadku uzyskania orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego wskazującego na istnienie przeciwwskazań odpowiednio zdrowotnych i psychologicznych do kierowania pojazdem (2017 r. – 13, 2018 r. – 24, 2019 r. – 14, I półrocze 2020 r. – 11).

Starosta nie wydawał⁸ decyzji: o cofnięciu uprawnień do prowadzenia pojazdu kierowcom, w związku z kierowaniem pojazdem pod wpływem alkoholu, po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu w przypadku uchylecia sposobu wykonania zakazu prowadzenia pojazdu na podstawie art. 182a § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy⁹, a także o zatrzymaniu prawa jazdy z tytułu nieprzedstawienia zaświadczeń o ukończeniu kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Starostwo nie prowadziło ewidencji decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy z tytułu kierowania pojazdem niewyposażonym w blokadę alkoholową przez osobę, na którą nałożono ograniczenie uprawnienie do kierowania wyłącznie pojazdem wyposażonym w taką blokadę, a także nie ewidencjonowało przypadków wymiany z urzędu prawa jazdy wydanego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej na polskie prawo jazdy w przypadkach wydania: orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów, postanowienia o zatrzymaniu prawa jazdy, otrzymania wniosku o skierowanie osoby na badanie lekarskie lub na badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu, a także zaistnienia przesłanek do wydania decyzji, o której mowa w art. 99 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli str. 15-18)

Podczas wydawania, zatrzymywania, cofania i przywracania uprawnień, w Starostwie stosowano *Karty opisu usług*. Zostały one zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa, a także na tablicy ogłoszeń Urzędu i zawierały informacje odnośnie wymaganych do złożenia dokumentów, opłat, terminu i sposobu załatwienia sprawy, a także trybu odwoławczego. Stosując *Karty opisu usług*, osoby ubiegające się o uprawnienia były zobowiązane do złożenia wniosku na formularzu, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami¹⁰ (dalej: rozporządzenie ws. wydawania praw jazdy). Wnioskodawcy na formularzu wniosku składali oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań (art. 233 § 1 kk), iż: dane podane we wniosku są zgodne ze stanem faktycznym, nie stwierdzono u nich aktywnych form uzależnienia od alkoholu lub podobnie działającego środka, nie został orzeczony wobec nich (prawomocnym wyrokiem sądu) zakaz prowadzenia pojazdów, nie mają zatrzymanego, cofniętego oraz utraconego prawa jazdy, nie posiadają innego dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem, a także iż miejsce zamieszkania tych osób znajduje się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

(akta kontroli str. 19-48)

Starostwo otrzymywało odpisy wyroków sądu dotyczące osób wobec których orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów kierujących pojazdami w stanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, stosownie do wymogów art. 182 § 1 kw. Na tej podstawie wydawano decyzje o cofnięciu uprawnień, w zakresie

⁸ Wobec braku spraw wymagających ich wydania.

⁹ Dz. U. z 2020 r., poz. 523 ze zm.

¹⁰ Dz. U. poz. 231.

i terminie wynikającym z wyroku sądu. Informacja o zakazie była niezwłocznie wprowadzana do systemu CEK¹¹.

Dyrektor Wydziału wyjaśnił, że w sytuacji otrzymania prawomocnego wyroku sądu, w którym orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów w stosunku do osób nie figurujących w CEK, Urząd występował do organów ewidencji ludności odnośnie ustalenia poprzednich adresów zamieszkania lub zameldowania tych osób. Weryfikacja ta pozwalała stwierdzić, czy inny organ właściwy dla miejsca zamieszkania osoby nie wydawała uprawnień do kierowania pojazdami, które nie zostały ujęte w CEK. W uzasadnionych przypadkach kierowano zapytania do Centralnego Zarządu Służby Więziennej.

W ocenie Dyrektora Wydziału brak możliwości korzystania z zasobów CEK w znacznym stopniu opóźnia szybkie wydanie decyzji. Postępowanie administracyjne prowadzone przez Urząd jest uzależnione od czasu w jakim policja, prokuratura lub sąd prześlą informację do Urzędu za pośrednictwem operatora pocztowego. Następuje to zazwyczaj w okresie do czterech tygodni w sytuacji zatrzymania prawa jazdy przez policję lub prokuraturę. Okres ten znacznie się wydłuża w przypadku przesłania wyroku przez sąd (dwa – trzy miesiące). Dyrektor Wydziału podał, że zapewne wdrożenie rozwiązań technicznych umożliwiających wprowadzenie i przekazywanie danych w drodze teletransmisji między administratorem CEK skróci czas w jakim Urząd będzie otrzymywać informację o zatrzymaniu prawa jazdy i orzeczonym zakazie prowadzenia pojazdów. Wymiana tych informacji, w jego ocenie, znacząco poprawi pracę organów kontroli ruchu drogowego, które podczas kontroli kierującego pojazdem będą posiadać dostęp do danych odnośnie wydanych decyzjach w sprawie zatrzymania lub cofnięcia uprawnień bez konieczności występowania z zapytaniem do właściwego organu. Ponadto zapobiegłoby to również wyłudzeniu poświadczeń nieprawdy przez kierujących od momentu zatrzymania prawa jazdy.

(akta kontroli str. 19-24)

W okresie objętym kontrolą Starosta w jednym przypadku odmówił wydania prawa jazdy z tytułu istnienia realnych przesłanek potwierdzających przeciwwskazania związane z uzależnieniem od alkoholu i/lub środków odurzających, w związku z nakazem sądu.

(akta kontroli str. 50)

W wyniku analizy 20¹² spraw dotyczących wydawania praw jazdy osobom ubiegającym się o nie po raz pierwszy ustalono, że w Urzędzie uprawnienia do kierowania pojazdami wydawano z zachowaniem wymogów ustawy o kierujących pojazdami oraz rozporządzenia ws. wydawania praw jazdy:

- we wszystkich przypadkach wnioski o wydanie prawa jazdy złożono wg wzoru określonego załącznikiem do rozporządzenia ws. wydawania praw jazdy;
- we wszystkich sprawach załączono wymagane orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o kierujących pojazdami oraz § 5 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia ws. wydawania praw jazdy;
- wszystkie osoby ubiegające się o prawo jazdy złożyły pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia wymagane art. 11 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy o kierujących pojazdami, tj. oświadczenie o: miejscu zamieszkania na terytorium Polski; braku prawomocnego wyroku sądu zakazującego prowadzenia pojazdów samochodowych; niezatrzymaniu prawa jazdy; niecofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami;

¹¹ Centralna Ewidencja Kierowców. Zgodnie z *Instrukcją użytkownika CEK*, w systemie dopuszczalne było odnotowywanie następujących ograniczeń uprawnień do prowadzenia pojazdu (zatrzymanie dokumentu, zakaz, cofnięcie uprawnień).

¹² Czterech z 2017 r., dziewięciu z 2018 r., sześciu z 2019 r. oraz jednej z 2020 r.

- wszyscy wnioskodawcy złożyli oświadczenia o niestwierdzeniu u nich aktywnej formy uzależnienia od alkoholu lub podobnie działającego środka oraz nieposiadaniu innego dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym;
- we wszystkich sprawach, zgodnie z art. 12 ust. 2a i 2b ustawy o kierujących pojazdami, w drodze teletransmisji przy użyciu Europejskiej Sieci Praw Jazdy wygenerowano zapytanie i uzyskano potwierdzenie, że osoba ubiegająca się o uprawnienie nie posiada prawa jazdy wydanego w innym państwie¹³ ani nie rozpoczęła procedury wymiany prawa jazdy na krajowe prawo jazdy lub procedury wydania wtórnika polskiego krajowego prawa jazdy;
- we wszystkich sprawach, zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia ws. wydawania praw jazdy, terminowo wygenerowano w CEK profil kandydata na kierowcę;
- wszyscy kandydaci na kierowcę zdali egzamin państwowy wymagany do uzyskania prawa jazdy odpowiedniej kategorii, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli str. 51-58)

W wyniku analizy 20¹⁴ spraw dotyczących wydania przez Starostę wtórnika prawa jazdy, ustalono, że proces ten przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawy o kierujących pojazdami oraz rozporządzenia ws. wydawania praw jazdy oraz w sposób uniemożliwiający ich wydanie osobom wobec których orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów silnikowych, tj.:

- we wszystkich 20 przypadkach wniosków o wydanie wtórnika prawa jazdy złożono według wzoru określonego załącznikiem do rozporządzenia ws. wydawania praw jazdy;
- wszystkie osoby ubiegające się o wtórnik prawa jazdy złożyły pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia wymagane art. 11 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy o kierujących pojazdami, tj. oświadczenie o: miejscu zamieszkania na terytorium Polski; braku prawomocnego wyroku sądu zakazującego prowadzenia pojazdów samochodowych; niezatrzymaniu prawa jazdy; niecofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami;
- wszyscy wnioskodawcy złożyli oświadczenia o niestwierdzeniu u nich aktywnej formy uzależnienia od alkoholu lub podobnie działającego środka oraz nieposiadaniu innego dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym;
- według akt ewidencyjnych kierowców, osoby ubiegające się o wydanie wtórnika prawa jazdy nie miały cofniętych uprawnień do kierowania pojazdami, sądowego zakazu prowadzenia pojazdów samochodowych lub zatrzymanego prawa jazdy, w tym z powodu kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu;
- wszyscy wnioskodawcy złożyli pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań oświadczenie o okolicznościach utraty dokumentu oraz zobowiązali się do zwrotu dokumentu prawa jazdy w przypadku jego odnalezienia, co było zgodne z art. 18 ust. 2 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli str. 59-64)

Analiza pięciu¹⁵ wniosków o wymianę praw jazdy wydanych za granicą na polskie prawo jazdy wykazała, że dokonując takich wymian przestrzegano przepisów ustawy o kierujących pojazdami, rozporządzenia ws. wydawania praw jazdy oraz

¹³ Państwa członkowskie Unii Europejskiej, Konfederacja Szwajcarska, państw członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

¹⁴ Czterech z 2017 r., pięciu z 2018 r., pięciu z 2019 r. oraz sześciu z 2020 r.

¹⁵ Jednego z 2018 r., trzech z 2019 r. oraz jednego z 2020 r.

w sposób uniemożliwiający ich wydanie osobom wobec których orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów silnikowych, bowiem: wnioski o wymianę prawa jazdy złożono wg. wzoru określonego załącznikiem do rozporządzenia ws. wydawania praw jazdy; wszystkie osoby ubiegające się o wymianę prawa jazdy złożyły pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia wymagane art. 11 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy o kierujących pojazdami, a także oświadczenia o niestwierdzeniu u nich aktywnej formy uzależnienia od alkoholu lub podobnie działającego środka oraz nieposiadaniu innego dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym; w drodze teletransmisji przy użyciu Europejskiej Sieci Praw Jazdy, potwierdzono dane zamieszczone w oryginale dokumentu, zgodnie z art. 14 ust. 2b i 2d ustawy o kierujących pojazdami; potwierdzono dane zawarte w wymienianym prawie jazdy oraz nie stwierdzono istnienia ograniczeń w uprawnieniach do kierowania pojazdami, w tym związanych z kierowaniem pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu.

(akta kontroli str. 92-93)

W związku z otrzymanym przez Urząd wyrokiem sądu, którym orzeczono *dożywotnio* zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, Starosta wydał decyzję, którą osobie skazanej zostały cofnięte dożywotnio uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi. Wobec tej osoby, pomimo ww. wyroku oraz decyzji, sąd trzykrotnie orzekł kary, w związku z prowadzeniem pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości w późniejszym czasie.

(akta kontroli str. 94-102)

Sposób realizacji przez Starostę zadań związanych z wydawaniem uprawnień do kierowania pojazdem i sprawowania nadzoru nad kierującymi, którzy kierowali pojazdami pod wpływem alkoholu, po spożyciu alkoholu, lub środków działających podobnie do alkoholu nie był kontrolowany przez Wojewodę Świętokrzyskiego¹⁶.

(akta kontroli str. 103)

Wojewoda Świętokrzyski wyjaśnił, że zaplanowana na 2016 r. kontrola problemowa Starosty w zakresie wykonywania zadań wynikających z art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami nie została przeprowadzona z uwagi na m.in. zmiany organizacyjne w Wydziale Prawnym, Nadzoru i Kontroli ŚUW oraz absencją pracowników przebywających na długotrwałych zwolnieniach lekarskich.

---

¹⁶ Zgodnie z art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1268 ze zm.), wojewoda sprawuje nadzór pod względem legalności nad wykonywaniem przez starostę m.in. zadań, o których mowa w:

- art. 10 ust. 1 i 2 ww. ustawy – w zakresie wydawania prawa jazdy w drodze decyzji administracyjnej i wydawania międzynarodowego prawa jazdy;

- art. 96 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy – w zakresie nadzoru ze strony starosty nad spełnianiem wymagań określonych do uzyskania i posiadania dokumentu stwierdzającego posiadania uprawnienia do kierowania pojazdem;

- art. 97 ust. 1 ust. 1 ww. ustawy – w zakresie wymiany przez starostów prawa jazdy wydanego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej na polskie krajowe prawo jazdy w przypadkach określonych w tym przepisie;

- art. 99 ust. 1 – 3 ww. ustawy: w zakresie wydawania przez starostę decyzji administracyjnej o skierowaniu kierowcy na: badania lekarskie, badania psychologiczne, kurs reedukacyjny - jeśli osoba kierowała pojazdem pod wpływem środków zabronionych (ust. 1 pkt 2 lit. a; pkt 3 lit. a, ust. 1 pkt 5); wydawania tych decyzji z urzędu na podstawie informacji uzyskanych od administratora danych i informacji zgromadzonych w ewidencji (ust. 2 pkt 1 lit. b); przekazywania administratorowi danych i informacji zgromadzonych w ewidencji informacji o skierowaniu na kurs reedukacyjny i jego ukończeniu, informacji o wydaniu skierowania na badanie lekarskie i na badanie psychologiczne i przeprowadzeniu tych badań (ust. 3 pkt 1 i 2 ww. ustawy o kierujących).

- art. 102 ust. 1 ww. ustawy – w zakresie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy w przypadku, gdy osoba posiadająca prawo jazdy nie przedstawiła w wymaganym terminie: zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego (ust. 1 pkt 2 lit c) oraz orzeczenia o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych i przeciwwskazań psychologicznych, o których odpowiednio w art. 79 ust. 2 i w art. 84 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami (w tym w odniesieniu do osób kierujących pojazdami pod wpływem środków zabronionych);

- art. 103 ust. 1 i 3 ww. ustawy – w zakresie wydawanych przez starostę decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami m.in. w przypadku stwierdzenia przeciwwskazań zdrowotnych i/lub psychologicznych do kierowania pojazdem (ust. 1 pkt 1) i decyzji o przywróceniu uprawnień po ustaniu przyczyn, które spowodowały cofnięcie (ust. 1 pkt 3 ustawy o kierujących pojazdami).

Stosownie do postanowień art. 122 ust. 2 pkt 1 powyższej ustawy, wojewoda w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1 przeprowadza kontrolę dokumentacji prowadzonej w związku z wykonywaniem zadań, o których mowa w ust. 1, oraz żąda pisemnych wyjaśnień i informacji w tym zakresie.

Nieprzeprowadzenie dotychczas¹⁷ kontroli Starosty wynikało z tego, że *nie pojawiły się żadne niepokojące przesłanki i sygnały, by kontrola w ww. zakresie musiała być niezwłocznie zrealizowana. Również przesyłane corocznie sprawozdania starosty z wykonywania zadań określonych [ustawą o kierujących pojazdami] nie wskazywały na wystąpienie nieprawidłowości, skutkujących podjęciem decyzji o przeprowadzeniu chociażby kontroli doraźnej (...).*

Wyjaśniając, czy w obszarze eliminowania z ruchu drogowego kierujących pod wpływem alkoholu lub środków odurzających dostrzega trudności oraz potrzebę ewentualnych zmian o charakterze prawnym, organizacyjnym lub systemowym, Wojewoda Świętokrzyski podał, że nie stwierdził nieprawidłowości i utrudnień w odniesieniu do działań starostów¹⁸. Informacje pokontrolne wskazywały na brak rzetelnego stosowania procedur administracyjnych związanych z wydawaniem decyzji, brak należytej staranności przy sporządzaniu dokumentów oraz niewystarczający nadzór w przedmiotowym obszarze, ale wykazane nieprawidłowości nie skutkowały uznaniem wydanych decyzji za nieważne.

(akta kontroli str. 104-110)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Opis stanu
faktycznego

2. Nadzór nad kierującymi pojazdami

Zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby posiadającej prawo jazdy, wydane przez inne państwo (określone w tym przepisie) wymienia z urzędu to prawo jazdy na polskie krajowe prawo jazdy. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie prowadzono ewidencji liczby tego rodzaju działań, po doręczeniu przez kierowcę wymaganych dokumentów, wymiana prawa jazdy wydanego za granicą odbywała się na tych samych zasadach, jak przy przywracaniu cofniętych uprawnień.

Analiza sprawy¹⁹, w której wymieniono z urzędu prawo jazdy brytyjskie na krajowe, wskazuje, iż przestrzegano wymogu wydania prawa jazdy po ustaniu przyczyny, która spowodowała wymianę dokumentu.

(akta kontroli str. 15-17, 195-203)

W latach 2017-2020 (do 30 czerwca) w Urzędzie, kierującym pojazdami w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, wydano odpowiednio: 318, 312, 311 i 126 decyzji administracyjnych o skierowaniu na badanie lekarskie i po tyle samo decyzji o skierowaniu na badanie psychologiczne oraz kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii, oraz 324, 389, 369 i 168 decyzji administracyjnych o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy o kierujących pojazdami.

Na podstawie analizy dokumentacji wybranych losowo 70²⁰ spraw z lat 2017-2020 ustalono, że:

- w Starostwie postępowania administracyjne w sprawie skierowania na badania lekarskie i psychologiczne, kurs reedukacyjny oraz w sprawie cofnięcia uprawnienia do kierowania pojazdami w przypadku orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów podejmowano po otrzymaniu odpisu prawomocnego wyroku sądu przesłanego w trybie art. 182 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego;

¹⁷ W wyjaśnieniach z 8 grudnia 2020 r. odniesiono się do stanu od 2014 r.

¹⁸ W 2014 r. skontrolowano cztery starostwa, w 2015 r. – trzy, w 2017 r. – jedno. Od 2018 r. nie przeprowadzano kontroli wynikających z art. 122 ustawy o kierujących pojazdami, co – jak wynika z wyjaśnień Wojewody Świętokrzyskiego – wynikało m.in. z niewystarczających zasobów kadrowych.

¹⁹ W analizowanej próbie 70 spraw dobranych losowo znalazła się jedna sprawa z przedmiotowego zakresu.

²⁰ 20 z 2017 r., 19 z 2018 r., 18 z 2019 r. i 13 z 2020 r.

- zakaz prowadzenia pojazdów orzeczono wobec 50 kierujących pojazdem w stanie nietrzeźwości, 18 prowadzących pojazd w stanie po użyciu alkoholu oraz dwóch w stanie po użyciu środka odurzającego;
- kierujący pojazdem w stanie nietrzeźwości mieli od 0,27 do 1,68 mg/l zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, orzeczono im najczęściej trzyletni zakaz prowadzenia pojazdów (26 osób);
- kierujący pojazdem w stanie po użyciu alkoholu mieli od 0,1 do 0,23 mg/l zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, orzeczono im najczęściej sześciomiesięczny zakaz prowadzenia pojazdów (16 osób), jednej osobie orzeczono zakaz siedmiomiesięczny i jednej ośmiomiesięczny;
- 14 z 70 kierowców to tzw. „recydywiści” – osoby, wobec których sąd we wcześniejszych latach orzekał zakaz prowadzenia pojazdów w związku z kierowaniem pojazdem w stanie nietrzeźwości lub po spożyciu alkoholu; jeden z tych kierowców był skazany czterokrotnie; trzem kierowcom orzeczono dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów oraz kary odpowiednio czterech, sześciu i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności;
- 67 osobom postanowieniem sądu lub prokuratora zatrzymano prawo jazdy. Pozostałe trzy osoby zostały zobowiązane przez sąd do zwrotu dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdami.

(akta kontroli str. 195-203)

We wszystkich 70 sprawach do Starostwa wpłynął (tradycyjną pocztą) odpis prawomocnego wyroku sądu orzekającego zakaz prowadzenia pojazdów. Wyroki te były wydawane w czasie od 20 do 458 dni od daty zdarzenia drogowego, którego dotyczyły; średnio między datą zdarzenia a datą wyroku upływało 127 dni. Czas pomiędzy datą wyroku a datą wpływu jego odpisu do Starostwa wynosił od 20 do 291 dni (średnio 59 dni). Między datą zdarzenia drogowego a datą wpływu do Urzędu prawomocnego odpisu wyroku sądu w sprawie, której dotyczyło zdarzenie, upływało od 43 do 559 dni, przeciętnie 186 dni.

Przed otrzymaniem odpisu wyroku, w zdecydowanej większości spraw²¹ Starostwo otrzymało uprzednio informacje²² wskazujące, że – z dużym prawdopodobieństwem – dana osoba kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Informacje te wpływały do Urzędu w czasie od 5 do 112 dni od daty zdarzenia drogowego (ujawnienia kierowania pod wpływem alkoholu lub środków odurzających), przeciętnie w ciągu 25 dni.

Informacje te nie mogły być podstawą podejmowania przez Urząd działań związanych z eliminowaniem z ruchu drogowego kierujących pod wpływem alkoholu i środków odurzających. Jak stanowi art. 135 a ustawy o kierujących pojazdami do dnia 3 czerwca 2018 r. starosta wydaje decyzję, o której mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2 lit. a, pkt 3 lit. a oraz pkt 5, na podstawie odpisu wyroku przesłanego przez sąd w trybie art. 182 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy. Od dnia 4 czerwca 2018 r. podstawą prawną skierowania osoby, która kierowała pojazdem pod wpływem alkoholu, na badania lekarskie, psychologiczne i kursy reedukacyjne jest bezpośrednio art. 99 ust. 1 pkt 2 lit. a, pkt 3 lit. a oraz pkt 5 ustawy o kierujących pojazdami.

Jak wyjaśnił Dyrektor Wydziału, *zdarzają się przypadki, iż wnioski prokuratury rejonowej przesyłane w związku z wyrokami skazującymi są bezpodstawne. Do sytuacji takich dochodzi, gdyż prokuratura przesyła wniosek o skierowanie na badanie lekarskie, psychologiczne i kurs reedukacyjny w treści którego podaje informację, że załączony wyrok jest prawomocny. Jednak w trakcie prowadzonego*

²¹ W 59 spośród 70 spraw.

²² Postanowienia prokuratora o zatrzymaniu prawa jazdy, wnioski o skierowanie danej osoby na badania lekarskie i psychologiczne lub kurs reedukacyjny, zapytania z Policji o uprawnienia danej osoby (cofnięcie uprawnień).

postępowania kilkakrotnie stwierdzono, iż załączone do wniosków prokuratury wyroki, były nieprawomocne (...). Również, przesyłane przez ten organ postanowienia o zatrzymaniu dokumentu prawa jazdy z powodu kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, wielokrotnie kończyły się wydaniem postanowień o zwrocie prawa jazdy kierowcy, gdyż zebrany materiał dowodowy na etapie dochodzenia nie był wystarczający aby postawić stronie zarzuty a tym samym, skierować do sądu akt oskarżenia (...). W przypadku informacji otrzymywanych z Policji – są one przekazywane na etapie prowadzenia dochodzenia czy śledztwa i mają formę zapytań o uprawnienia, które również wielokrotnie kończą się bezwarunkowym umorzeniem postępowania i zwrotem kierowcy prawa jazdy przez prokuraturę lub sąd bez skazania. Decyzja może być wydana jedynie na podstawie bezspornych i udowodnionych faktów, co w sytuacji kiedy sam fakt stwierdzenia, że kierujący był pod wpływem alkoholu lub innych podobnie działających środków bez udowodnienia tego faktu przed sądem, nie daje podstaw do wydania decyzji o skierowaniu na badania lekarskie i psychologiczne oraz kurs reedukacyjny.

(akta kontroli str. 161-165, 195-203)

Z analizy 70 spraw wynika ponadto, że:

- decyzje o skierowaniu na badania lekarskie, badania psychologiczne i kurs reedukacyjny wydawano w terminie od dwóch do 71 dni od daty wpływu odpisu prawomocnego wyroku sądu, średnio w ciągu 25 dni;
- decyzje o cofnięciu uprawnienia wydawano w terminie od 16 do 77²³ dni od daty wpływu odpisu prawomocnego wyroku sądu, średnio w ciągu 26 dni;
- postępowania w sprawie cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami wszczynano²⁴ w terminie od siedmiu do 67²⁵ dni od wpływu prawomocnego wyroku sądu orzekającego zakaz prowadzenia pojazdów; średnio po 11 dniach;
- w 12 sprawach decyzje o wydaniu skierowania na badania lekarskie, psychologiczne lub kurs reedukacyjny wydano po upływie więcej niż 30 dni od daty wpływu do Starostwa odpisu prawomocnego wyroku sądu o zakazie prowadzenia pojazdów.

(akta kontroli str. 195-203)

Zgodnie z art. 35 § 1 kpa organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Jak stanowi § 2, niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o fakty i dowody znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ.

Decyzje o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, skierowaniu na badania lekarskie i psychologiczne oraz kurs reedukacyjny mają charakter związany – ich wydanie jest obligatoryjne po spełnieniu przewidzianych w ustawie przesłanek, czyli kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Starosta, realizując te zadania, nie ma podstaw do dokonywania oceny racjonalności i celowości wydawania ich w pewnych stanach faktycznych.

W wyjaśnieniach Dyrektor Wydziału podał, że w przypadku ośmiu z 12 wyżej wskazanych przypadków nieterminowego wydania decyzji, opóźnienia spowodowane były dużą liczbą otrzymywanych spraw, okresem urlopowym oraz prowadzeniem większości z nich przez pracownika, który pracuje w skróconym czasie pracy. Wskazał on również na sytuację spowodowaną pandemią oraz fakt, iż

²³ Przypadek ten dotyczył wymiany z urzędu brytyjskiego prawa jazdy na polskie.

²⁴ Analizowano daty odbioru zawiadomienia o wszczęciu postępowania przez odbiorcę, zawiadomienia te były przygotowywane i wysyłane kilka dni wcześniej.

²⁵ Przypadek ten dotyczył wymiany z urzędu brytyjskiego prawa jazdy na polskie.

wpływająca poczta z głównego sekretariatu Urzędu trafia na biurko pracownika dopiero po pięciu, a nawet siedmiu dniach od wpływu do Starostwa.

W stosunku do pozostałych czterech spraw Dyrektor Wydziału wyjaśnił:

- w jednym przypadku opóźnienie wynikało z późnego terminu odbioru przez adresata zawiadomienia o wszczęciu postępowania;
- w kolejnej sprawie wszczęte przez organ postępowania dotyczące skierowania na badania i kurs zostały wysłane na adres podany w piśmie przewodnim do wyroku. Wysłana korespondencja nie została odebrana przez adresata, pomimo jej dwukrotnego awizowania. Mając jednak w aktach kierowcy postanowienie (do tej sprawy) o zatrzymaniu prawa jazdy, w którym został podany inny adres do doręczeń, ponownie zostały wysłane zawiadomienia. Korespondencja została doręczona, jednak okres prowadzonego postępowania znacznie się wydłużył;
- w kolejnym przypadku postępowanie uległo przedłużeniu, gdyż po otrzymaniu wyroku sądu Urząd wszczął postępowania w zakresie skierowania na badanie lekarskie, badanie psychologiczne i kurs reedukacyjny, a następnie Prokuratura Rejonowa przesłała wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych w tych samych sprawach. Na tej podstawie organ ponownie wydał zawiadomienia o wszczęciu postępowań na wniosek prokuratury. W celu poprowadzenia spraw pod jedną sygnaturą akt zostało wydane postanowienie o połączeniu spraw w zakresie skierowania na badanie lekarskie, psychologiczne i kurs reedukacyjny²⁶;
- w jednej sprawie przyczyną opóźnienia były wątpliwości co do interpretacji przepisów. Po otrzymaniu wyroku sądu, wydane zostały decyzje o cofnięciu uprawnień i skierowaniu na kurs reedukacyjny w związku ze stwierdzeniem kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości. Jednak z uwagi na wydane już uprzednio skierowania, w związku z innym wyrokiem skazującym tego kierowcę, rozważano możliwość niewydawania ponownych skierowań na badanie lekarskie i psychologiczne do ostatniej sprawy. Jednak po analizie akt kierowcy stwierdzono, iż podstawą skierowań na badania wydanych wcześniej był wyrok za kierowanie pojazdem w stanie po użyciu alkoholu (wykroczenie), natomiast ostatni otrzymany wyrok dotyczył kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości (przestępstwo). Biorąc pod uwagę akt oskarżenia, z ostrożności wydano ponownie skierowania na badanie lekarskie i psychologiczne.

(akta kontroli str. 427-433)

W analizowanych sprawach jednocześnie wysyłano decyzje o cofnięciu uprawnień i skierowaniach na badania lekarskie i psychologiczne oraz kurs reedukacyjny, wystąpiły jednak przypadki odmiennej praktyki: w jednej sprawie najpierw cofnięto uprawnienia i jednocześnie skierowano kierowcę na kurs reedukacyjny, a potem wydano decyzje o skierowaniu na badania; w innej sprawie najpierw wydano decyzje o skierowaniu na kurs i badania, a potem cofnięto kierowcy uprawnienia; w kolejnej sprawie najpierw zostały cofnięte uprawnienia, a potem wydane były skierowania na kurs reedukacyjny i badania lekarskie oraz psychologiczne.

(akta kontroli str. 195-203)

Jak wyjaśnił Dyrektor Wydziału, w jednej sprawie (o której była już mowa wyżej) przyczyną było ponowne wydanie z ostrożności skierowania na badanie lekarskie i psychologiczne po wpływie kolejnego wyroku; w kolejnej wynikało to z wpłynięcia wniosków z prokuratury o wszczęcie postępowań administracyjnych w sprawie skierowania na badania. W trzeciej sprawie pracownik prowadzący postępowanie wydał decyzję o cofnięciu uprawnień i wstrzymał wydanie skierowań do czasu nadesłania wniosków o skierowanie na badania lekarskie, psychologiczne i kurs

²⁶ Podobna sytuacja miała miejsce w jeszcze jednej sprawie, ujętej także we wcześniej wspomnianych ośmiu.

reedukacyjny przesyłanych przez Prokuraturę. Zdarza się bowiem, że w chwili wszczęcia postępowania przez organ w sprawie skierowania na badania i kurs, po kilku dniach Prokuratura Rejonowa przesyła do nas wnioski o wszczęcie postępowań w tych samych sprawach. W takiej sytuacji, wydajemy postanowienie o połączeniu sprawy prowadzonej przez organ jak również z wniosku prokuratury, celem poprowadzenia postępowania pod jedną sygnaturą i wydania jednej wspólnej decyzji. W tej sprawie z uwagi na brak wniosków z Prokuratury, przedmiotowe decyzje zostały wydane jednak z pewnym opóźnieniem.

(akta kontroli str. 427-433)

W czterech sprawach spośród 70 badanych nie wydano decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, chociaż dotyczyły one kierujących pojazdem w stanie nietrzeźwości, po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, a obowiązek wydania decyzji o cofnięciu uprawnień w takich sprawach wynika z art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy o kierujących pojazdami oraz art. 182 § 2 kkw.

(akta kontroli str. 195-203)

Dyrektor Wydziału wyjaśnił, że w trzech sprawach wyroki, w których orzeczony został środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów na dany okres (dwukrotnie sześciomiesięczny, raz roczny) zostały przesłane przez sądy po zakończeniu orzeczonego środka karnego. *W powyższych sprawach, wydajemy jedynie zawiadomienie o wykonaniu środka karnego, nie można bowiem cofnąć uprawnień po zakończeniu zakazu prowadzenia pojazdów orzeczonego na okres do jednego roku. Tylko w przypadku, jeżeli otrzymujemy wyrok z orzeczonym zakazem prowadzenia pojazdów powyżej jednego roku, przedmiotowa decyzja wydawana jest obligatoryjnie, gdyż wiąże się ona z koniecznością zdania egzaminu sprawdzającego kwalifikacje.*

W odniesieniu do czwartej sprawy Dyrektor Wydziału wyjaśnił, że przyczyną była treść wyroku sądu, w którym orzeczono „zakaz prowadzenia motorowerów”, a żadna z kategorii prawa jazdy nie odpowiada posiadaniu uprawnień tylko i wyłącznie na motorowery. Urząd nie miał możliwości wprowadzenia tego zakazu do systemu CEK i nie mógł rozszerzać katalogu pojazdów, w stosunku do których orzeczono zakaz (zatrzymując uprawnienia kat. AM pozbawiłby stronę możliwości korzystania z innych pojazdów przypisanych do tej kategorii).

Z akt sprawy wynika, że postanowieniem sądu rejonowego zostało uchylone wcześniejsze postanowienie tego sądu o zatrzymaniu prawa jazdy (kat. AB) i zdecydowano o zwrocie dokumentu. W postanowieniu wskazano, że skoro zakaz prowadzenia motorowerów nie obejmuje kategorii pojazdów objętych wydanym ukaranemu prawem jazdy, należało orzec o jego zwrocie.

(akta kontroli str. 337-322, 427-433)

W dokumentacji było także pismo Starosty do Komisariatu Policji w Strawczynie, w którym Wydział Komunikacji i Transportu zwraca się o pomoc w doręczeniu kierowcy za pokwitowaniem załączonych (w kopercie) pism, gdyż przesyłane dotychczas drogą pocztową pisma nie zostały odebrane pomimo ich awizowania. W przypadku braku możliwości dołączenia pisma Wydział poprosił o pomoc w ustaleniu aktualnego miejsca zamieszkania i adresu do korespondencji.

(akta kontroli str. 337-322)

W innej sprawie spośród 70 badanych, w stosunku do osoby, która w stanie nietrzeźwości prowadziła motorower w ruchu lądowym, sąd orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

(akta kontroli str. 321-322)

Spośród 70 kierowców orzeczenie lekarskie i psychologiczne przedstawiło 37, dodatkowo dwa orzeczenia stwierdzające istnienie przeciwwskazań medycznych do

kierowania pojazdami wpłynęły z Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy (dalej: WOMP). Wszystkie orzeczenia lekarskie dotyczyły badań przeprowadzonych w WOMP. Osiem orzeczeń (w tym dwa negatywne, tzn. o istnieniu przeciwwskazań) wydano bezterminowo. Najkrótszy czas ważności badań lekarskich określono na rok, najdłuższy na 15 lat.

Większość orzeczeń psychologicznych wydano bezterminowo, tylko dwa miały wskazane daty kolejnego badania (po upływie odpowiednio trzech i pięciu lat).

Po 18 orzeczeń lekarskich i psychologicznych złożono w terminie określonym w art. 101 ust. 2 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami (trzy miesiące od doręczenia decyzji o skierowaniu), pozostałe zaś średnio po dwóch latach od doręczenia skierowania.

Zaświadczenie o ukończeniu kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii przedłożyło 36 kierowców, w tym 12 w terminie określonym w art. 101 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 195-203)

W decyzjach o cofnięciu uprawnień w związku ze stwierdzonymi przeciwwskazaniami do kierowania pojazdami wskazano, że decyzja obowiązuje do dnia doręczenia pozytywnych orzeczeń, mimo że negatywne orzeczenia (lekarskie lub psychologiczne) wydane były bezterminowo.

Dyrektor Wydziału w wyjaśnieniach wskazał m.in. (...) *zdarzają się sprawy, kiedy uprawniony lekarz Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Kielcach mimo, iż w poprzednim orzeczeniu lekarskim stwierdził, istnienie przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami silnikowymi z zapisem ważne – bezterminowo, wydawał kolejne orzeczenie lekarskie w którym stwierdzał brak, przeciwwskazań zdrowotnych. Na ogół, takie orzeczenia posiadały bardzo krótki termin ważności. Do sytuacji takich dochodzi, jeżeli lekarz stwierdził ustanie przyczyn które skutkowały wydaniem negatywnego orzeczenia np.: poprawę wyników badań w związku z przyjmowaniem lekarstw. Wówczas wydawane są pozytywne orzeczenia, nawet wtedy, gdy w poprzednim badaniu negatywnym w miejscu termin następnego badania jest zapis – bezterminowo. Strona może w każdej chwili poddać się ponownym badaniom lekarskim czy psychologicznym, które mogą ustalić nowy termin ważności, ewentualnie utrzymać dotychczasowy wynik orzeczenia, a tym samym do chwili kiedy organ nie otrzyma pozytywnych badań lekarskich czy psychologicznych jest związany swoją decyzją, a strona jest pozbawiona uprawnień.*

(akta kontroli str. 195-433)

W 22 z 70 analizowanych spraw wydano decyzje o przywróceniu uprawnień do kierowania pojazdami w związku z upływem obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Decyzje te wydano po otrzymaniu wymaganych orzeczeń o braku przeciwwskazań zdrowotnych i psychologicznych do kierowania pojazdami oraz zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego, oraz w ośmiu przypadkach – dodatkowo po sprawdzeniu kwalifikacji w formie egzaminu państwowego, zgodnie z art. 49 ust. 1 pkt. 3 lit. a ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli str. 195-203)

W okresie objętym kontrolą Starosta wydał, na podstawie art. 102 ust. 1 pkt 2 lit. c i pkt 3 ustawy o kierujących pojazdami, odpowiednio w każdym roku 150, 192, 189 i 48 decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy.

Szczegółowa analiza 10 spraw²⁷, w których wydano decyzje o zatrzymaniu prawa jazdy (spośród 70 spraw wybranych wcześniej do badania²⁸) wykazała, że

²⁷ We wszystkich sprawach dokument prawa jazdy znajdował się w depozycie Starostwa.

²⁸ Nie wystąpiły przypadki braku wydania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy w sprawach, w których były przesłanki do jej wydania.

postępowania w sprawie wydania tych decyzji w sześciu przypadkach były wszczęte terminowo²⁹, w dwóch przypadkach z niewielkim opóźnieniem (pięciu i siedmiu dni), a w dwóch z opóźnieniem wynoszącym 227 i 170 dni.

(akta kontroli str. 15-16, 195-203, 444)

Jak wyjaśnił Dyrektor Wydziału, w jednej z tych spraw opóźnienie we wszczęciu postępowania było konsekwencją ponownego wydania decyzji o skierowaniu na badanie lekarskie psychologiczne i kurs reedukacyjny oraz decyzji o cofnięciu uprawnień po wpływie kolejnego wyroku (za kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości), z uwagi na fakt, iż poprzedni wyrok orzeczony został za kierowanie pojazdem w stanie po użyciu alkoholu. Wskazał on, że decyzja o zatrzymaniu uprawnień została wydana z opóźnieniem, *lecz z uwagi na obowiązującą decyzję o cofnięciu uprawnień nie stanowiło to naruszenia ze strony organu. W ocenie organu wydanie decyzji o zatrzymaniu, wcześniej cofniętych uprawnień jest co najmniej niezasadne, bo jak można zatrzymać coś czego nie ma.*

W kolejnej sprawie (także dotyczącej ponownego skazania) Dyrektor podał: (...) *zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami została wydana decyzja o cofnięciu uprawnień z uwagi na nie doręczenie w terminie orzeczenia lekarskiego i psychologicznego. Natomiast skierowania na badania i kurs ponownie zostały wydane (...) Za brak doręczenia wymaganych orzeczeń organ wydał decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy (...) organ zrobił to tylko z ostrożności, gdyż obowiązywała nadal decyzja o cofnięciu uprawnień do dnia 30.05.2022 r. jak również decyzja o cofnięciu uprawnień za niedoręczenie wymaganych orzeczeń z dnia 24.03.2011 r. Jest to kolejny przykład niezrozumiałych zapisów przepisów prawa, gdyż jak można zatrzymać wcześniej cofnięte uprawnienia. Jeżeli strona w wyniku cofnięcia uprawnień oddała dokument prawa jazdy (potwierdzenie posiadanych uprawnień), to co ma na celu wydanie decyzji o zatrzymaniu tego dokumentu i komu go zatrzymujemy?*

Odnosząc się do kilkudniowych opóźnień Dyrektor Wydziału wyjaśnił, że *wynikają z dużej ilości otrzymywanych spraw, gdyż zakres działania powiatu obejmuje aż 19 gmin. Przedmiotowe decyzje o zatrzymaniu prawa jazdy nie były wydawane od razu, gdyż strona w międzyczasie mogła przesać pocztą wymagane orzeczenia i zaświadczenie o kursie. W większości spraw warunkiem odzyskania prawa jazdy było uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu kontrolnego, więc brak decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy nie miał większego znaczenia. Jeżeli przepis art. 49 ust. 1 pkt. 3 lit. b ustawy o kierujących pojazdami stanowi, że zwrot zatrzymanego prawa jazdy następuje po zdaniu z wynikiem pozytywnym egzaminu sprawdzającego kwalifikacje, to tym samym decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy nic nie wnosi do sprawy, gdyż do momentu wpływu wyniku egzaminu strona nie może uzyskać uprawnień.*

(akta kontroli str. 427-433)

W jednej z 10 badanych spraw dotyczących decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy w postanowieniu o wszczęciu postępowania oraz w decyzji o zatrzymaniu nie wskazano (jako podstawy zatrzymania) badań psychologicznych ani kursu reedukacyjnego, mimo że kierowca ten nie przedstawił orzeczenia psychologicznego ani zaświadczenia o odbyciu kursu reedukacyjnego, choć był skierowany na badania lekarskie i psychologiczne oraz kurs reedukacyjny.

(akta kontroli str. 444)

Dyrektor Wydziału wyjaśnił, że przyczyną było przeoczenie pracownika. (...) *Niewątpliwie decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy winna zostać wydana z podstawą prawną dot. nie tylko badań lekarskich, ale również psychologicznych i kursu*

²⁹ Odbiór zawiadomienia o wszczęciu postępowania nastąpił odpowiednio 11, 14, 22, 6, 8 i 28 dni od upływu terminu na dostarczenie badań albo zakończenia zakazu prowadzenia pojazdów.

reedukacyjnego, gdyż w dniu wydania decyzji strona ich nie przedstawiła do urzędu. (...) Niemniej jednak decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy została wydana, a tym samym wymóg ustawy został zrealizowany.

(akta kontroli str. 445-446)

W pięciu z 10 badanych decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy w związku z niedostarczeniem orzeczeń lekarskich i psychologicznych nie wskazano, że podstawą ich wydania jest niedostarczenie w wymaganym terminie także zaświadczenia o odbyciu kursu reedukacyjnego.

(akta kontroli str. 444)

Dyrektor Wydziału wyjaśnił, że w związku z różnymi interpretacjami co do wprowadzenia przepisu umożliwiającego wydawanie lub nie, decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy za brak kursu reedukacyjnego, dopiero od tego roku decyzje o zatrzymaniu prawa jazdy są wydawane zarówno w zakresie braku orzeczenia lekarskiego, psychologicznego jak również kursu reedukacyjnego.

(akta kontroli str. 445-446)

NIK podkreśla, że brzmienie art. 102 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o kierujących pojazdami, który nakłada na starostę obowiązek wydania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy w sytuacji nieprzedstawienia przez kierowcę zaświadczenia o odbyciu kursu reedukacyjnego, nie uległo zmianie od czasu wejścia w życie tego przepisu, tj. 1 lipca 2015 r.

W przypadkach nieprzedstawienia Starostwu zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego w terminie określonym w art. 101 ust. 1 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami, tj. sześć tygodni od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu, nie wydawano (w terminie wynikającym z kpa) decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy, a wydawano je dopiero po upływie terminu na przedstawienie orzeczeń o braku przeciwwskazań psychologicznych lub zdrowotnych do kierowania pojazdem, określonym w art. 101 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy (czyli trzech miesięcy od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu).

(akta kontroli str. 195-203)

Wyjaśniając, dlaczego przyjęto taki sposób postępowania, skoro naruszał on art. 102 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o kierujących pojazdami, Dyrektor Wydziału podał, że wydanie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy w związku z niewywiązaniem się z nałożonego obowiązku doręczenia zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii uniemożliwiłoby wydanie takiej samej decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy w sytuacji niedoręczenia w ustawowym terminie orzeczenia lekarskiego lub psychologicznego. *Nie można bowiem wydać decyzji o zatrzymaniu dokumentu prawa jazdy, który już wcześniej został zatrzymany (...) zatrzymanie czegoś (prawa jazdy), co już zostało zatrzymane, wydaje się co najmniej nielogiczne.*

Wskazał on również, że bardzo często wcześniej niż zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego są doręczane wymagane orzeczenia lekarskie i psychologiczne, zatem przesłanki różnicujące terminy na doręczenie badań i kursu reedukacyjnego są nieuzasadnione.

Zdaniem Dyrektora Wydziału kierowca, który ma zamiar ubiegać się o zwrot prawa jazdy, najpierw powinien poddać się wymaganym badaniom, a dopiero po uzyskaniu orzeczeń o braku przeciwwskazań zdrowotnych i psychologicznych do kierowania pojazdami winien odbyć wymagany kurs reedukacyjny. W innym przypadku (istnienie przeciwwskazań zdrowotnych i psychologicznych do kierowania pojazdami) odbycie kursu reedukacyjnego i tak nie umożliwi odzyskania uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi. *Z uwagi na powyższe, wydaje się zasadnym wydanie jednej decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy z powodu braku*

któregokolwiek z dokumentów tym bardziej, że zwrot zatrzymanego prawa jazdy uwarunkowany jest przedłożeniem, zarówno badań lekarskich, psychologicznych jak i ukończeniem kursu reedukacyjnego.

(akta kontroli str. 454-457)

W ocenie NIK przytoczone powyżej argumenty są zasadne, a stwierdzona nieprawidłowość ma charakter formalny i pozostaje bez wpływu na realizację zadań związanych z eliminowaniem z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających³⁰.

Obowiązek zwrotu dokumentu prawa jazdy³¹ do Starostwa wynikał z wydania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy bądź decyzji cofającej uprawnienia do kierowania pojazdami. W sytuacji, gdy osoba zobowiązana do zwrotu dokumentu prawa jazdy nie wywiązała się z ciążącego na niej obowiązku, kierowano do niej stosowne wezwania, zwracano się o pomoc do organów Policji, a w przypadkach nieskuteczności tych działań sprawę kierowano do pracownika Wydziału Finansów zajmującego się prowadzeniem postępowań egzekucyjnych w administracji.

W ramach przygotowania do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w administracji do zobowiązanego wysyłano upomnienia.

Na stanowisko do spraw egzekucji i dochodzenia należności w latach 2017-2020 (do czasu zakończenia kontroli) wpłynęło 37 spraw dotyczących egzekucji obowiązku zwrotu dokumentu prawa jazdy. Pierwsza sprawa wpłynęła w roku 2017, zobowiązany po otrzymaniu upomnienia dokonał zwrotu dokumentu, pomimo wcześniejszego systematycznego odmawiania i unikania wykonania obowiązku.

W roku 2018 wpłynęły dwie kolejne sprawy, w których wysłanie upomnienia nie przyniosło zamierzonego skutku. Wobec tego wydano tytuły wykonawcze stosowane w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym oraz postanowienia o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia. Na jednego ze zobowiązanych nałożono grzywnę w kwocie 10 tys. zł, czyli maksymalną możliwą, z uwagi na uciążliwe i długotrwałe uchylanie się od wykonania obowiązku, natomiast na drugiego grzywnę w kwocie 2 tys. zł. Grzywna w kwocie 10 tys. zł na dzień zakończenia kontroli nadal była egzekwowana (zobowiązany nie wywiązał się z obowiązku). Grzywna w kwocie 2 tys. zł została umorzona, a postępowanie zakończone, gdyż zobowiązany wywiązał się z obowiązku i dokonał zwrotu dokumentu prawa jazdy. W roku 2019 do egzekucji administracyjnej skierowano 26 spraw. Do wszystkich zobowiązanych wystosowane zostały upomnienia. W jednej sprawie nałożono grzywnę w celu przymuszenia w kwocie 2 tys. zł, która następnie została umorzona z powodu wykonania obowiązku przez zobowiązanego. Zakończono 10 spraw (w sześciu zobowiązany dokonał zwrotu dokumentu, w jednej zobowiązany zmarł, w jednej dostarczono wymagane orzeczenia lekarskie, w dwóch złożono oświadczenie o utracie dokumentu). W roku 2020 do czasu zakończenia kontroli wpłynęło osiem spraw, z których dwie zostały zakończone (jedna osoba dokonała zwrotu dokumentu, a kolejna złożyła oświadczenie o jego utracie).

(akta kontroli str. 447-453)

Analiza 70 spraw wykazała także, co następuje:

- terminowo (w dacie wydania decyzji) wprowadzano do CEK informacje o wydanych skierowaniach na badania lekarskie i badania psychologiczne oraz o wydanych skierowaniach na kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii; bez zbędnej zwłoki wprowadzano także informacje o przeprowadzeniu badań i odbyciu kursu;

³⁰ We wszystkich przypadkach, których dotyczy nieprawidłowość, dokument prawa jazdy był zatrzymany w depozycie Starostwa.

³¹ Dokument prawa jazdy jest jedynie dokumentem poświadczającym uprawnienia do kierowania pojazdami, wobec czego nie może być używany w obrocie prawnym samoistnie.

- w jednej sprawie wydano sądowe postanowienie w przedmiocie zmiany wykonywania środka karnego poprzez możliwość prowadzenia pojazdu wyłącznie po zainstalowaniu w nim urządzenia technicznego w postaci blokady alkoholowej;
- wobec kierujących, którym orzeczono dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów, wydawano skierowania na badanie lekarskie i psychologiczne oraz na kurs reedukacyjny.

(akta kontroli str. 195-203)

Dyrektor Wydziału wyjaśnił, że dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów nie wyklucza ubiegania się o przywrócenie cofniętych uprawnień po wystąpieniu określonych przesłanek. *Również przepisy nie rozróżniają orzeczonych zakazów (dożywotni czy kilkuletni), a jedynie mówią o fakcie kierowania, tym samym nie zabraniają wydania takich skierowań. Sytuacja taka potwierdza fakt, że brak precyzyjnych przepisów i ogólnokrajowego stanowiska Ministerstwa powoduje, że część urzędów w takich samych sprawach boryka się z problemem czy wydać powyższe skierowania. Efekt jest taki, iż część urzędów wydaje, a część nie wydaje omawianych skierowań.*

(akta kontroli str. 427-433)

Odnosząc się do kwestii ograniczonej skuteczności działań podejmowanych w zakresie eliminowania z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających (w kontekście znacznego odsetka spraw osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu mimo uprzednich wyroków za tego rodzaju wykroczenia lub przestępstwa), Dyrektor Wydziału wyjaśnił: *możemy działać jedynie w granicach prawa (...) Nie posiadamy narzędzi umożliwiających eliminowanie z ruchu drogowego kierowców, którzy dopuszczają się przestępstw, wykroczeń czy nie stosują się do wydawanych przez nas decyzji. (...) Wskazał on ponadto: Skoro mam orzeczony zakaz i zatrzymane prawo jazdy, a w chwili obecnej i tak nie muszę go mieć przy sobie, to dlaczego miałbym nie jeździć? Jeżeli za złamanie sądowego zakazu prowadzenia pojazdów grozi mi kara pozbawienia wolności, ale nikt jej nie orzeka, kolejny skazujący wyrok jest krótszy od tego, który miałem orzeczony wcześniej, to dlaczego miałbym nie podejmować ryzyka prowadzenie pojazdu, gdy ryzyko kontroli drogowej jest niewielkie.*

(akta kontroli str. 161-165)

Wskazując trudności związane z eliminowaniem z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających Dyrektor Wydziału wymienił następujące problemy:

- trudna egzekucja praw jazdy;
- brak określenia daty, od której należy liczyć zakaz prowadzenia pojazdów, w wyrokach sądowych;
- brak informacji o odbywaniu kary pozbawienia wolności przez osobę, wobec której został orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów³²;
- trudności w doręczaniu korespondencji.

(akta kontroli str. 454-457)

W związku z wprowadzonymi od 5 grudnia 2020 r. zmianami w systemie CEK Dyrektor Wydziału wyjaśnił, że *obecnie jedyną zmianą jest umożliwienie odnotowania zatrzymania elektronicznego dokumentu w SI Kierowca oraz wydanie takiego dokumentu po zatrzymaniu. Proces ten, nastąpił poprzez zmodyfikowanie w sekcji ograniczenie uprawnień formatki dot. zatrzymania prawa jazdy i dodanie*

³² Zgodnie z art. 43 § 2a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, ze zm.), okres, na który orzeczono zakazy (w tym prowadzenia pojazdów), nie biegnie w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, chociażby orzeczonej za inne przestępstwo.

pozycji "zatrzymanie elektroniczne". (...) Urząd nie uzyskał dostępu do żadnych nowych danych w zakresie działania systemu CEPiK w związku z wprowadzeniem zmian w systemie SI Kierowca. Wprowadzone zmiany, prawdopodobnie nie będą miały wpływu na poprawę skuteczności eliminowania z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. Wręcz przeciwnie, brak konieczności fizycznego zatrzymania dokumentu prawa jazdy może stanowić przyzwolenie do ponownego kierowania pojazdem. Mam jednak nadzieję że Policja podczas kontroli w ruchu drogowym będzie miała bardziej rzetelny dostęp do informacji CEK o uprawnieniach kierowcy bądź ich braku.

(akta kontroli str. 167-194)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadkach nieprzedstawienia Starostwu zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego w terminie określonym w art. 101 ust. 1 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami, tj. 6 tygodni od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu, nie wydawano (w terminie wynikającym z kpa) decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy, a wydawano je dopiero po upływie terminu na przedstawienie orzeczeń o braku przeciwwskazań psychologicznych lub zdrowotnych do kierowania pojazdem, określonym w art. 101 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy (czyli trzech miesięcy od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu). Było to niezgodne z art. 102 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli str. 195-203, 454-457)

2. Nierzetelnie (w jednym przypadku³³) i nieterminowo (w ośmiu sprawach³⁴) spośród 70 zbadanych wydano decyzje o wydaniu skierowania na badania lekarskie, psychologiczne lub kurs reedukacyjny.

(akta kontroli str. 195-203, 427-433)

3. W pięciu z 10 badanych decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy w związku z niedostarczeniem orzeczeń lekarskich i psychologicznych nie wskazano, że podstawą ich wydania jest niedostarczenie w wymaganym terminie także zaświadczenia o odbyciu kursu reedukacyjnego, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 444-446)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wydawanie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy zgodnie z art. 102 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o kierujących pojazdami.
2. Wyeliminowanie przypadków nierzetelnego, w tym nieterminowego wydawania decyzji administracyjnych, związanych z wyrokami sądowymi o zakazie prowadzenia pojazdów.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

³³ W decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy nie wskazano jako podstawy zatrzymania braku orzeczenia psychologicznego ani zaświadczenia o odbyciu kursu reedukacyjnego.

³⁴ Z naruszeniem zasady niezwłocznego załatwiania spraw, wynikającej z art. 35 § 1 i 2 kpa.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK o
sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 23 grudnia 2020 r.

Kontrolerzy

Iwona Rezner
doradca ekonomiczny

.....
podpis

Zbigniew Jurkowski
specjalista kp.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. Wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

.....
podpis